

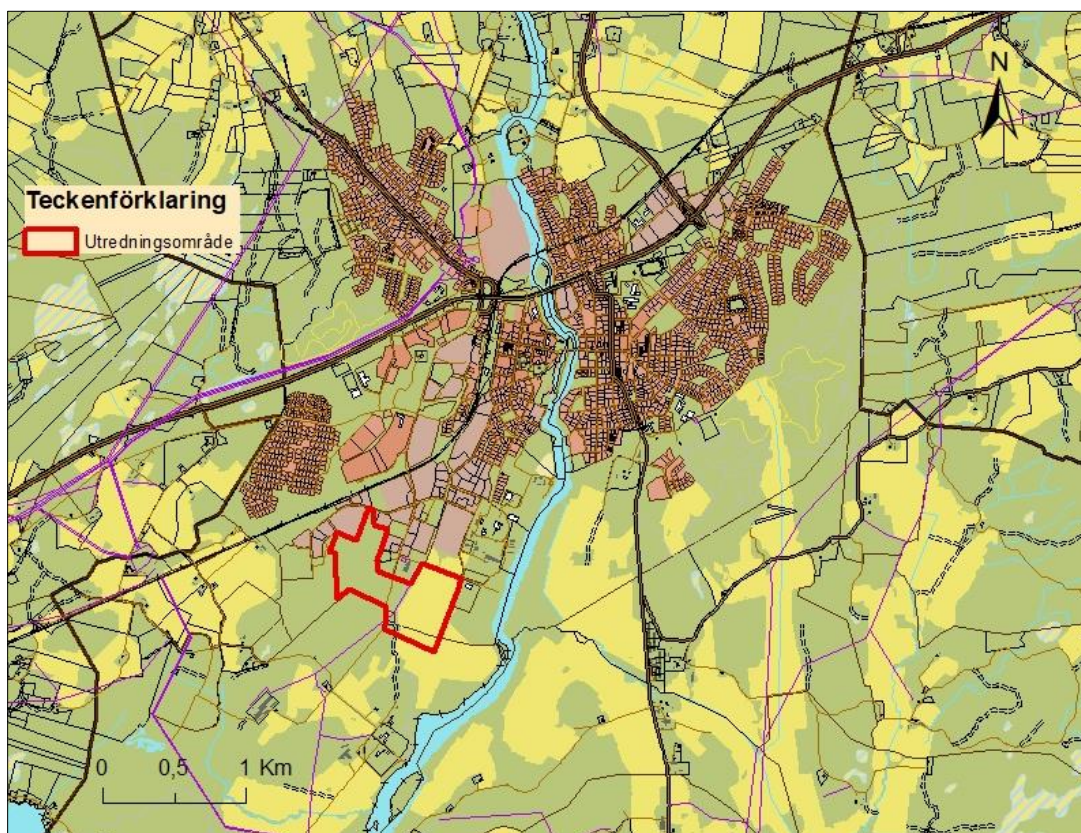
Arkeologiskt PM Kulturmiljöutredning för detaljplan för sydvästra Säffle stad.

Värmlands Museums Dnr. 21.270.0094

Värmlands Museums rapportnummer: 2021:11

Bakgrund och syfte

På uppdrag av SBK Värmland AB genomförde Värmlands Museum en arkeologiskt kulturmiljöutredning av en begränsad yta söder om Säffle stad (se figur 1). Utredningen genomfördes på grund av området ingår i en detaljplan för sydvästra Säffle stad och syftet var att avgöra om forn- eller kulturlämningar återfinns inom utredningsområdet. Arbetet bestod av en arkiv- och kart studie samt en arkeologisk fältinventering.

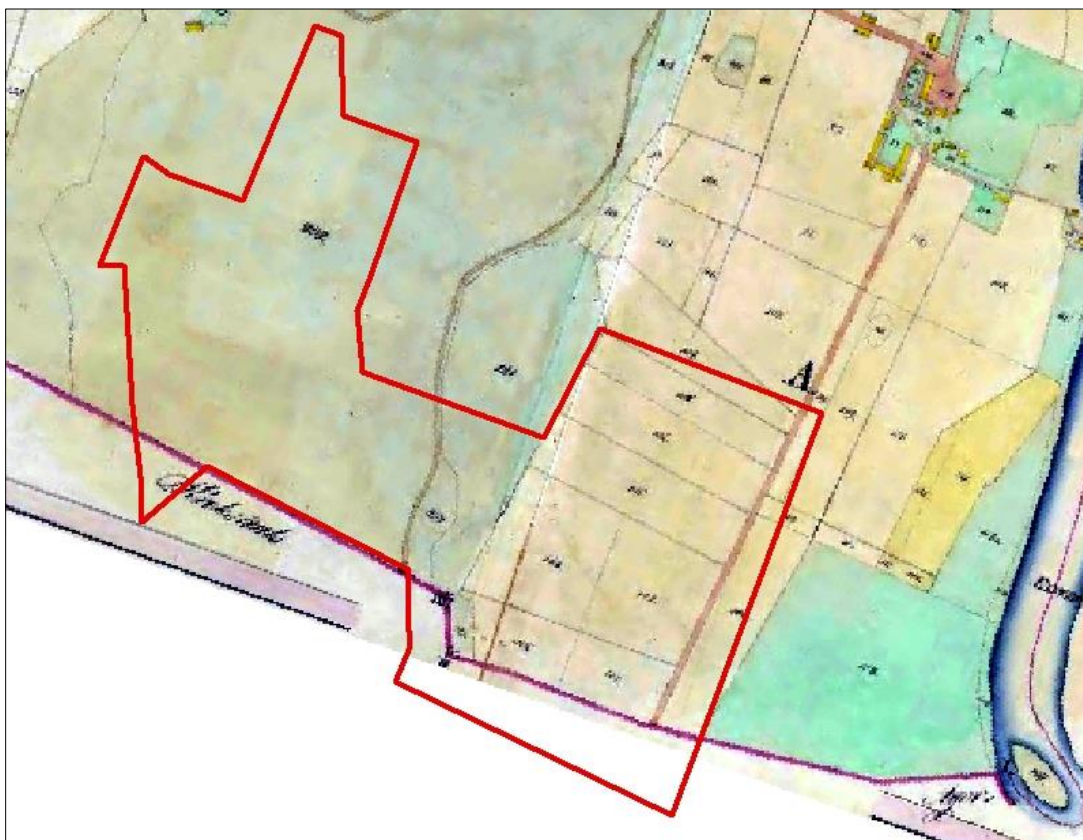
Figur 1. Utredningsområdets belägenhet i landskapet.

Resultat:

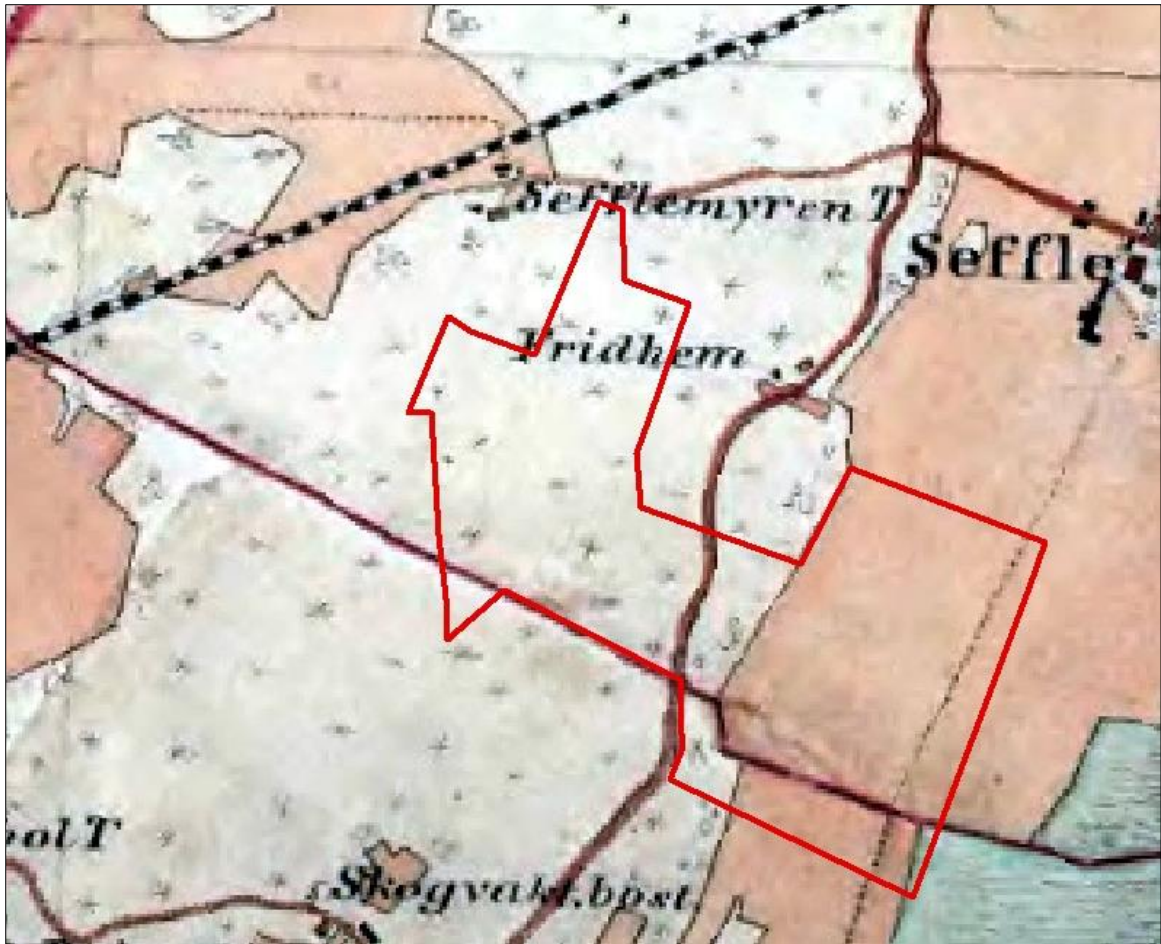
Arkiv och kartstudie.

Inom utredningsområdet finns det inga uppgifter i Kulturmiljöregistret om kända fornlämningar eller kulturlämningar. I utredningsområdets direkta närhet finns ett antal lämningar registrerade. Sydväst om området är en stensättning? (L2005:9942) registrerad samt ett stenbrott (L2005:9903). Två torplämningar (L2005:1782 & L2005:1162) ligger norr och öster om området. Söder om området finns ett vägmärke (L2005:1369) registrerat som består av en vägvisarsten.

Under historisk tid har utredningsområdet ingått i hemmanets Seffles ägor. Utifrån en Laga skiftes karta från år 1837 går det att utläsa att de östra delarna av utredningsområdet har utgjort hag/betesmark och de västra delarna skogsmark (Se figur 2). I den Häradsekonomiska kartan från slutet av 1800-talet går det att utläsa att inga förändringar inom utredningsområdet skett (se figur 3).

Figur 2. Utredningsområdet belägenhet på Laga skiftes karta från år 1838

Figur 3. Utredningsområdets belägenhet gentemot den Häradsekonomiska kartan från slutet av 1800-talet

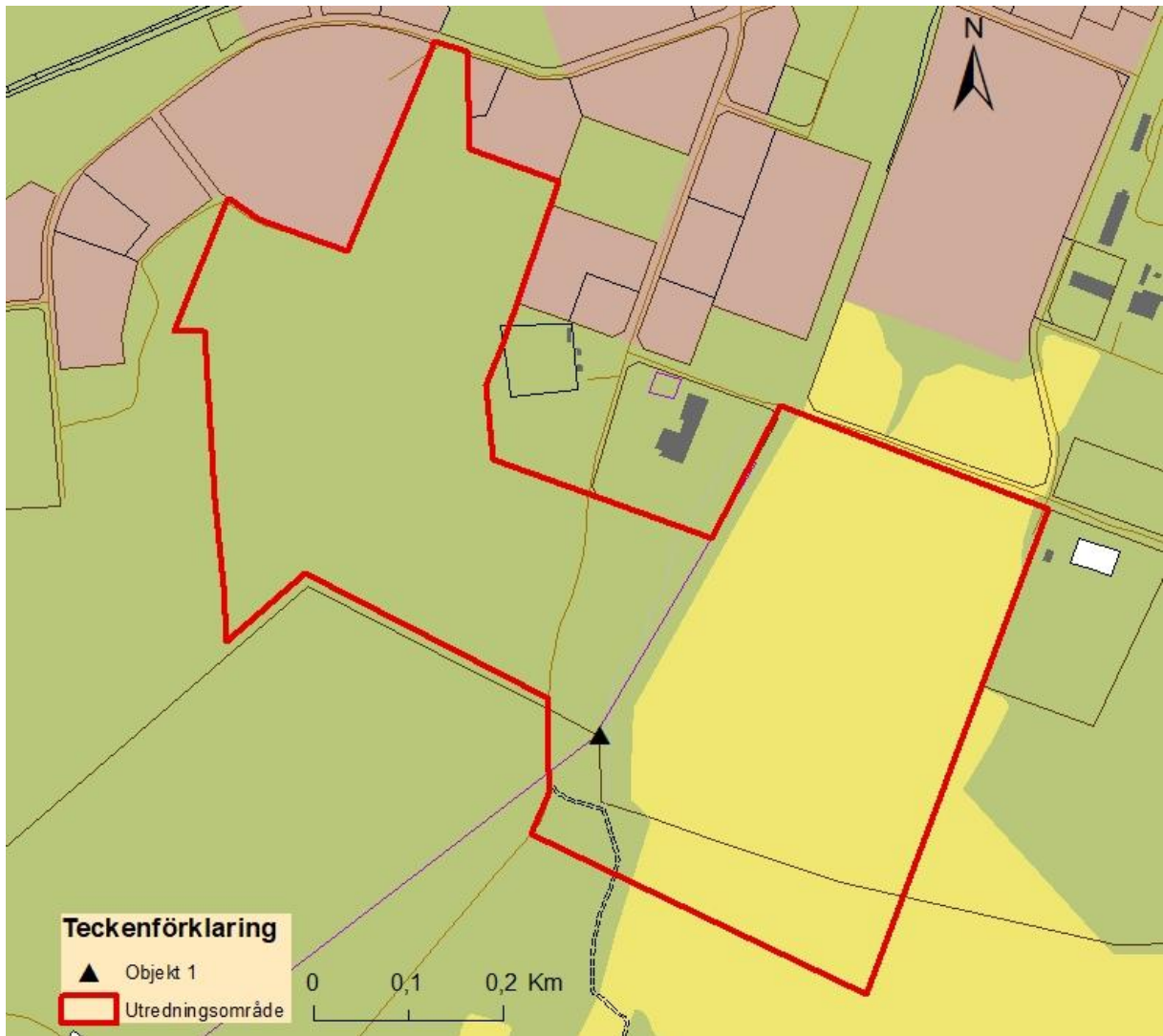
Fältinventering

Fältinventeringen genomfördes den 30 juni år 2021 under goda väderförhållanden av en arkeolog. Den yta som inventerades utgjordes av de från SBK Värmland AB bifogade kartunderlag. Registrering av nya objekt gjordes med handhållen GPS och vidarebearbetning av inventeringsresultaten har gjorts i programmet Arcmap 10.8. Vid inventeringen påträffades ett objekt som utgjordes av ett gränsmärke (figur 4) som har följande beskrivning:

Objekt 1. Gränsmärke, kvadratisk, 3x3 m och 0,5 m h, kallmurad bestående av 3 stenvarv, av kantiga stenar, 0,1-0,7 m st. Centralt är en stående sten, 1,2 m h, 0,7 m br och 0,3 m tj.

Objektet ligger på en avsats av liten bergsknalle som är omgiven av lövsly. Objektet har utifrån historiskt kartmaterial gått att belägga från en gräns från år 1798 och år 1831 (se figur 5 & 6). Gränsen är fortfarande en aktiv gräns vilket gör att objektet inte är övergivet och därmed inte en fornlämning. Objektets antikvariska status är övrig kulturhistorisk lämning.

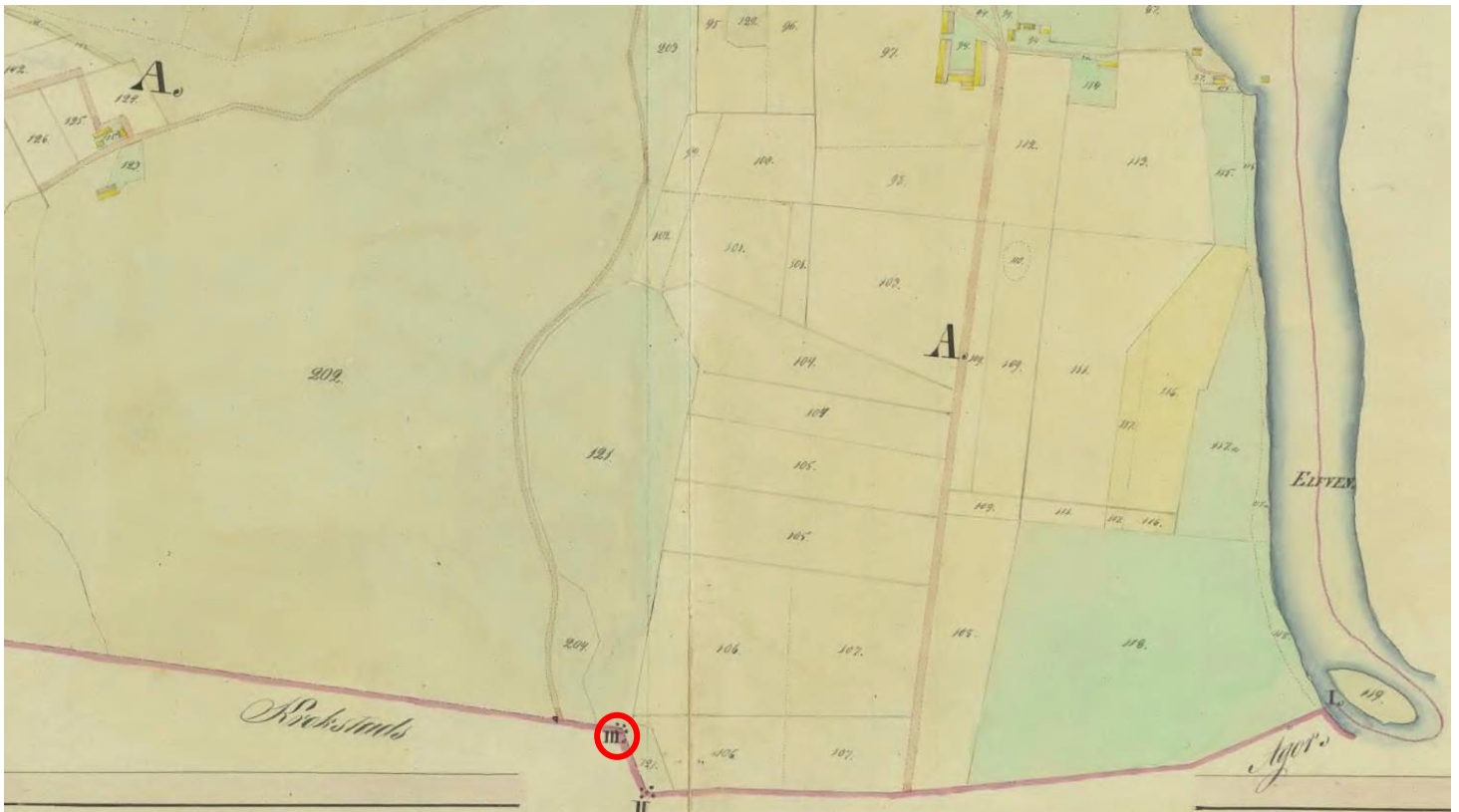
Värmlands Museum anser att om objekt 1 berörs av en framtida exploatering så bör objektet dokumenteras mer grundligt. Objektet bör mätas in med en GPS med GNSS nätverk-RTK, dokumenteras med plan – och profilritningar samt dokumenteras med fotografier efter att närområdet rensats från lövsly. Anledningen till den mer utförligare dokumentationen motiveras genom gränsmärkets historiska belägg till 1700-talet samt att objektet upplevs som monumentalt i landskapet. Objektet är även väluppbyggt och en god representant för lämningstypen (se figur 7).

Figur 4. Objekt 1 belägenhet i landskapet.

Figur 5. Utsnitt av Arealavmätning och rågångskarta över Krokstad nr 1 från år 1798. Gränsmärket är i kartan markerad med siffran 10 (se inringat område)

Figur 6. Utsnitt av Laga skiftes karta över Säffle Nr 1 från år 1837. Gränsmärket är i kartan markerad med III (se inringat område)

Figur 7. Bild av gränsmärket. Foto tagit från

Källor:

Lantmäteristyrelsens arkiv Värmlands län By socken Säffle stad nr 1 Laga Skifte 1837 Akt nr: R12-45:3

Lantmäteristyrelsens arkiv Värmlands län By socken Krokstad nr 1 Arealavmätning och rågångskarta 1798 Akt nr: R12-19:2

Rikets allmänna kartverks arkiv Häradsekonomiska kartan 1883-95 Seffle J112-62-10